

Tjänsteskrivelse

Datum

2024-05-07

Vår referens

Matilda Quisbert

Utredningssekreterare

matilda.renkvist-quisbert@malmö.se

Förnyad rekommendation till kommunerna om gemensam finansiering av stöd för en kunskapsbaserad socialtjänst och kommunal hälso- och sjukvård

HVO-2024-1147

Sammanfattning

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har behov av att Sveriges kommuner tar ställning till rekommendationen att gemensamt, till SKR, finansiera ett mer samlat system för kunskapsstyrning i socialtjänstens verksamheter.

Förslaget omfattar finansiering och medverkan i ledning och styrning av kvalitetsregister som används inom kommunal hälso- och sjukvård, SKR:s stöd till kommunerna gällande uppföljning och analys genom t.ex. brukarundersökningar samt nationell samordning för gemensam utveckling av kommunernas kunskapsstyrningssystem. Den beräknade kostnaden för Malmö stad baseras på aktuell befolkningsprognos och uppskattas utifrån denna att bli 2 624 218 kronor totalt under en fyraårsperiod (år 2025–2028). Kostnaden fördelas mellan arbetsmarknads- och socialnämnden, funktionsstödsnämnden och hälsa-, vård- och omsorgsnämnden utifrån nyttjandegrad av de tjänster på SKR som finansiering avser. För hälsa-, vård- och omsorgsnämnden beräknas den totala kostnaden bli cirka 1 853 994 kronor.

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden föreslås ställa sig positiv till att anta rekommendationen från SKR och tillsammans med arbetsmarknads- och socialnämnden och funktionsstödsnämnden finansiera kostnaden till SKR under fyra år från år 2025.

Förslag till beslut

1. Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden i Malmö stad antar Sveriges Kommuner och Regioners rekommendation om gemensam finansiering av ett mer samlat

system för kunskapsstyrning i socialtjänstens verksamheter.

2. Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden ställer sig positiv till att gemensamt med arbetsmarknads- och socialnämnden och funktionsstödsnämnden finansiera Malmö stads bidrag till SKR:s arbete med ett mer samlat system för kunskapsstyrning i socialtjänstens verksamheter samt åtar sig att under fyra år (2025-2028) finansiera 75% av Malmö stads kostnad.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse HVON 2024-05-24 Förnyad rekommendation till kommunerna om gemensam finansiering av stöd för en kunskapsbaserad socialtjänst och kommunal hälso- och sjukvård

Beslutsplanering

Hälsa-, vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott 2024-05-14

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden 2024-05-24

Beslutet skickas till

Sveriges Kommuner och Regioner

Arbetsmarknads- och socialnämnden

Funktionsstödsnämnden

Ärendet

Bakgrund

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) ska stödja sina medlemmar i arbetet för en jämlik, jämställd och evidensbaserad socialtjänst.

År 2016 upphörde den tidigare statliga finansieringen av flera aktiviteter som SKR bedriver för att stödja medlemmarna i detta. En av anledningarna är att statsbidragen har förändrats från att vara riktade till att vara mer generella. Kommunerna kan själva prioritera hur dessa medel ska användas t.ex. genom att i samverkan finansiera, driva och förvalta delar av kunskapsstyrningen inom socialtjänsten.

I juni 2016 rekommenderade SKR kommunerna att gemensamt finansiera en stödfunktion på SKR under åren 2017 och 2018. Malmö stad ställde sig positiv till att bidra till denna finansiering (STK-2016-833). I slutet av 2018 skulle SKR återkomma med hur den framtida organisationen och finansieringen av stödet skulle kunna utformas. Under 2019 antog berörda nämnder i Malmö stad en gemensam finansiering av SKRs stödfunktion. Denna finansiering sträckte sig till 2023 och nu har SKR därför ansökt om stöd för åren 2025–2028.

SKR:s förslag på organisering och finansiering av stöd till kommunerna

Det förslag som SKR nu lägger fram och rekommenderar kommunerna att anta, innebär att

- kommunerna gemensamt, till SKR, finansierar viktiga förutsättningar för att arbeta evidensbaserat inom området uppföljning och nationell samordning till en kostnad av maximalt 19,5 miljoner kronor, vilket innebär ca 1,95 kr/invånare i kommunerna. Finansieringen gäller för fyra år (2025–2028).
- kostnaden fördelas per kommun utifrån beräkningsmodellen för SKR:s medlemsavgift. Medlemsavgiften baseras på befolkningen i respektive kommun. De fyra största kommunerna får en rabatt på tio procent.
- en uttalad avsikt är att finansiering och organisering permanentas, där kommunerna så väl som staten bidrar långsiktigt.

Kommunerna ska meddela SKR sitt ställningstagande till förslaget senast till SKR senast 30 juni 2024. Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden, funktionsstödsnämnden och arbetsmarknad- och socialnämnden föreslås skicka en gemensam skrivelse.

Om merparten av kommunerna avstår från att anta rekommendationen kan SKR inte säkra att stödet som SKR tillhandahåller kommer att kunna erbjudas nationellt framöver.

SKR:s stöd till kommunerna

Staten bidrar med finansiering bland annat via uppdrag till myndigheter som bidrar till utvecklingen av en kunskapsbaserad socialtjänst. Regeringen har också aviserat att man ämnar teckna överenskommelser med SKR för att stödja implementeringen av en ny socialtjänstlag samt avsätta medel för kommunernas eget arbete.

Denna förnyade rekommendation avser det stöd som kommunerna ställer sig bakom att bedriva gemensamt och som:

- det är rimligt att SKR som organisation hanterar,
- skapar värde när *samtliga kommuner* medverkar,
- behöver samordnas nationellt,
- behöver *bedrivas kontinuerligt och under lång tid* och därmed inte lämpar sig för finansiering genom mer kortvariga lösningar så som överenskommelser och
- inte ingår i SKR:s ordinarie medlemsavgift.

Inriktning är att det arbete som ryms inom rekommendationen kräver ett långsiktigt åtagande och samarbete mellan kommunerna och SKR. Den förnyade rekommendationen gäller under åren 2025–2028. SKR kommer inför 2028 i samverkan med S-KiS och SKRs strategiska kommunnätverk ta fram underlag till SKR:s politiska ledning om behov och förutsättningar för en förnyad politisk rekommendation om övergripande inriktning, prioriteringar och finansiering för nästa fyraårsperiod. Nedan beskrivs de områden som ingår i den förnyade rekommendationen 2025–2028:

Uppföljning och analys

Nationella kvalitetsregister

Kvalitetsregister är en källa för uppföljning av kvalitet och effektivitet inom kommunernas hälso- och sjukvård och en viktig del av kunskapsstyrningen. De kvalitetsregister som används av kommunerna idag är:

- Senior alert – kvalitetsregister för trycksår, munhälsa, benbrott, viktminskning samt blåsdysfunktion
- Svenska palliativregistret – kvalitetsregister för verksamheter som vårdar personer i livets slut
- BPSD-registret – kvalitetsregister för personer med beteendemässiga och psykiska symtom vid demenssjukdom
- SveDem – kvalitetsregister för en god demensvård
- Rikssår – kvalitetsregister för svårärläktasår

Kommunerna medverkar genom rekommendationen i styr- och ledningsfunktionen för Nationella kvalitetsregister. SKRs stöd underlättar administration både för berörda register och kommunerna som på detta sätt slipper skriva enskilda avtal med varandra. Det pågår också viktigt utvecklingsarbete med automatiserad informationsöverföring mellan register och verksamhetssystem.

Beräknad kostnad årligen: 10 mkr inkl. utveckling.

Nationella brukarundersökningar

Brukarundersökningar är en viktig källa till information om hur brukarna upplever kvaliteten i verksamheterna, och används som ett kunskapsunderlag för utvecklings- och förbättringsarbete. Under 2023 deltog 204 kommuner och 30 privata aktörer i någon av undersökningarna. Följande brukarundersökningar samordnas av SKR:

- Utförarverksamheter inom funktionshinderområdet
- Myndighetskontakten inom funktionshinderområdet
- Myndighetskontakten inom Individ- och familjeomsorg
- Placerade barn och unga

Det pågår också utveckling av nya brukarundersökningar utifrån de behov som kommunerna har angett och i fortsättningen önskar:

- Öppna insatser inom social barn- och ungdomsvård

SKRs stöd omfattar att upphandla en gemensam undersökningstjänst, för att underlätta genomförandet för kommunerna och deltagandet för brukarna samt kvalitetssäkring av denna tjänst. Kostnader för förvaltning, samordning, stöd till användarna och utveckling av brukarundersökningarna ingår. Resultaten presenteras i databasen Kolada samt till anmälda verksamheter. Den digitala undersökningstjänsten ger också möjlighet för kommunerna att lägga till egna lokala frågor. SKR stödjer också kommunerna med analys av resultat.

Beräknad kostnad årligen: 2,5 mkr inkl. utveckling.

Stöd för individbaserad systematisk uppföljning (ISU)

Individbaserad systematisk uppföljning (ISU) innebär att beskriva, mäta och dokumentera enskilda personers problem/behov, insatser och resultat och

sammanställa informationen på gruppnivå för att ge kunskap om och underlag för utveckling av verksamheten och dess kvalitet. Genom ISU kan verksamheter utveckla lokal kunskap, som en del i beprövad erfarenhet. ISU är en central del av socialtjänstens omställning till att bli mer kunskapsbaserad, i enighet med förslagen i ny socialtjänstlag. SKR stödjer arbetet genom samordning med nationella och regionala aktörer, utbildningar, nätverk och stödmaterial.

Beräknad kostnad årligen: 2,5 mkr.

Samordning av kommunernas medverkan i Nationellt system för kunskapsstyrning hälso- och sjukvård

Regionerna har gått samman och fattat beslut om att gemensamt långsiktigt delta i, stödja och finansiera en sammanhållen struktur för kunskapsstyrning ”Nationellt system för kunskapsstyrning i hälso- och sjukvården”. Strukturen bygger på att nationella programområden (NPO) leder kunskapsstyrningen inom sina respektive områden. Det finns 26 st NPO, varav kommunerna medverkar i sex (barn och ungas hälsa, psykisk hälsa, primärvård, äldre och palliativ vård, rehabilitering, habilitering och försäkringsmedicin samt levnadsvanor). Många av de kunskapsstöd som tas fram inom systemet för kunskapsstyrning hälso- och sjukvård berör kommunernas verksamhet på olika sätt. Det finns behov av att former och förutsättningar för en meningsfull och ändamålsenlig samverkan mellan regionerna och kommunerna på nationell nivå. SKR:s stöd består av att stödja utvecklingen av strukturer för att nominera kommunala representanter, att stödja de kommunala representanterna, att stödja samordning av kommunernas svar på remisser samt att utveckla och stärka kommunernas medverkan.

Beräknad kostnad årligen: 1 mkr.

Nationell samordning

Ovanstående aktiviteter samordnas och hålls samman av ett kansli för rekommendationen på SKR. Förutom ovanstående aktiviteter faciliterar kansliet strategiska nätverk och grupperingar med medlemmar för utveckling och stöd för en kunskapsbaserad socialtjänst. Följande ingår i den nationella samordningen:

- Partnerskapet till stöd för kunskapsstyrning socialtjänsten – samordning mellan kommuner, RSS, SKR och myndigheter och gemensam utvecklingsarbete i prioriterade frågor.
- Stöd för samverkan mellan lokal (socialchefer) och nationell (myndigheter) nivå genom Nationell samverkansgrupp för kunskapsstyrning i socialtjänsten (NSK-S) för att stärka förutsättningar för lokal kunskapsstyrning.
- Leda utvecklingsprojekt som S-KiS fattar beslut om.
- Bereda underlag och vara ett administrativt stöd till styrgruppen för rekommendationen (S-KiS) om beslut och ställningstagande.
- Stödja de regionala samverkans- och stödstrukturerna (RSS) genom samordning, erfarenhetsutbyte och gemensam utveckling.

Beräknad kostnad årligen: 3,5 mkr.

Resultat av SKR:s arbete inom området

Brukarundersökningarna har gett ett hundratal kommuner förutsättningar att bedriva förbättringsarbete utifrån jämförbara mått och ny kunskap om hur brukare upplever kvaliteten i verksamheterna.

NSK-S har inlett ett arbete med att kartlägga kommunernas behov av kunskapsstöd och har påverkat de statliga myndigheternas arbete med kunskapsstyrning. NSK-S har även samverkat med landsting och regioner i kunskapsstyrningsfrågor inom områden där kommuner och landsting/regioner behöver agera gemensamt t.ex. psykisk hälsa.

Kvalitetsregistret Senior Alert har bidragit till att minska trycksåren från 14,3 procent till 7,5 procent mellan åren 2011 och 2015.

Bedömning

Samtliga tre socialnämnder i Malmö drar nytta av de nationella stödfunktionerna som idag finns på SKR. SKR spelar en viktig roll i kommunernas utvecklingsarbete. Genom samordning på nationell nivå blir utvecklingsarbetet mer effektivt och ger en mer jämlik socialtjänst i Sverige. Samordningen ger även fördelar beträffande kunskapsutveckling mellan kommunerna. SKR:s arbete med stöd i utvecklingen av Nationell samverkansgrupp för kunskapsstyrning inom socialtjänsten (NSK-S), programråd och kompetensgrupper är en förutsättning för att Sveriges kommuner ska kunna bedriva en gemensam och kvalitativ kunskapsstyrning. Genom NSK-S sammansättning kan kommunernas behov, kunskap och kompetens på ett systematiskt sätt nå de statliga myndigheterna och påverka kunskapsstyrningens form och innehåll.

I Malmö stad används de nationella kvalitetsregisterna av hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen (HVOF). Förvaltningen använder idag registren Senior alert¹, Svenska palliativregistret² och BPSD-registret³ och går mot en ökad användning av de olika kvalitetsregistren. En fortsatt finansiering är av vikt för att registren ska kunna utvecklas och förvaltas.

Gemensamt för användandet av samtliga kvalitetsregister är att de på ett systematiskt sätt bidrar till verksamhetens kvalitetsutveckling och en förbättring av patientsäkerheten, både i den enskildes fall och på övergripande nivå. Genom kvalitetsregistren får verksamheterna en bra basmätning som utgångspunkt för kvalitetsförbättringar och de ger möjlighet att mäta att det ges en jämlik vård enligt rekommendationer. Användandet av registren bidrar också till en ökad kvalitet för patienten/brukaren genom exempelvis höjd kompetens hos omvårdnadspersonal, underlag för en mer personcentrerad vård och att insatta åtgärder på ett tydligt sätt kan följas upp och utvärderas. Det kan också bidra till en bättre planering för verksamheten, att exempelvis i BPSD-registret på ett bra sätt kunna mäta vårdtyngd och därmed kunna sätta in extra resurser i vissa identifierade fall.

¹ Senior alert är ett kvalitetsregister för trycksår, munhälsa, benbrott, viktnedgång samt blåsdysfunktion.

² Svenska palliativregistret är ett kvalitetsregister för verksamhet som vårdar personer i livets slut.

³ BPSD-registret är ett kvalitetsregister för personer med beteendemässiga och psykiska symtom vid demenssjukdom.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen (ASF) och funktionsstödsförvaltningen (FSF) deltar årligen i de nationella brukarundersökningarna inom respektive verksamhetsområde

Förslaget ekonomiska konsekvenser för Malmö stad

Kostnaden avser fyra år (2025-2028) och fördelas per kommun utifrån samma beräkningsmodell som SKR:s medlemsavgift, vilken baseras på befolkningen i respektive kommun. De fyra största kommunerna får en rabatt på 10 procent.

Den beräknade kostnaden för Malmö stad baseras på aktuell befolkningsprognos och uppskattas utifrån denna att bli 2 624 218 kronor totalt.

	År 2025	År 2026	År 2027	År 2028	
Befolkningsprognos	368 867	372 235	375 413	378 766	
Finansiering					Totalt
Avgift 1,95 kr/inv/år	719 291	725 858	732 055	738 594	2 915 798
Rabatt 10%	- 71 929	- 72 586	- 73 206	- 73 859	- 291 580
Totalt	647 362	653 272	658 850	664 734	2 624 218

Malmö stad har tre socialnämnder: arbetsmarknads-, och socialnämnden (ASN), funktionsstödsnämnden (FSN) och hälsa-, vård- och omsorgsnämnden (HVON). Malmö stads kostnad till SKR finansieras av de tre nämnderna gemensamt. Kostnaderna fördelas mellan nämnderna utifrån hur de olika förvaltningarna använder de tjänster som ska finansieras på SKR. Ca 55 procent (10 mkr) av de medel som SKR behöver (19,5 mkr/år) är avsedda till finansiering av de kvalitetsregister som används inom kommunal hälso- och sjukvård (Senior alert, Svenska palliativa registret, BPSD-register, SveDem och Rikssår). Det är bara HVOF som använder dessa register i Malmö stad. HVOF kommer därför att finansiera motsvarande procent av Malmö stads kostnad. Avseende ISU, brukarundersökningar, samordning av kommunernas medverkan i Nationellt system för kunskapsstyrning hälso- och sjukvård samt nationell samordning beräknar SKR använda ca 45% av de medel man behöver (ca 9,5 mkr). Modellen som föreslås följer tidigare avtalsmodell, där HVOF föreslås finansiera 75% av den totala summan och arbetsmarknad- och socialförvaltningen samt funktionsstödsförvaltningen föreslås finansiera 12,5% vardera.

	År 2025	År 2026	År 2027	År 2028	Totalt
HVOF 75%	485 521	489 954	494 137	498 550	1 968 162
ASF 12,5 %	80 920	81 659	82 356	83 091	328 026
FSF 12,5 %	80 920	81 659	82 356	83 091	328 026
Totalt	647 361	653 272	658 849	664 732	2 624 214

Ansvariga

Sergio Garay, förvaltningschef